

Vergaderjaar 1988–1989

20 854

Aanpassing van de Wet tot wijziging van de Organisatiewet Sociale Verzekering en enkele andere sociale verzekeringswetten tot invoering van een sociaal-fiscaal nummer, nadere regeling van het gegevensverkeer tussen verzekerde, werkgever en uitvoeringsorgaan en aanpassing van de geheimhoudingsbepalingen Sofi nummer

Nr. 7

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 15 november 1988

In antwoord op de brief van uw griffier van 10 november 1988 (bijlage) naar aanleiding van de bespreking van de behandelingsprocedure van wetsvoorstel 20 854 (invoering sociaal-fiscaal nummer) in de vergadering van uw commissie van 10 november jl. deel ik u het volgende mede.

U vroeg allereerst of er nader inzicht bestaat in de mogelijkheden en bereidheid van de Eerste Kamer om zowel dit wetsvoorstel, zo het al zal worden aanvaard door de Tweede Kamer, als het wetsvoorstel persoonsregistraties te behandelen vóór het aanstaand kerstreces.

Wat betreft dit wetsvoorstel kan ik u niet meer meedelen dan dat ik het waarschijnlijk acht dat de Eerste Kamer bereid zal zijn het wetsvoorstel zo snel als verantwoord is te behandelen. Uiteraard hangt dit af van de uitkomsten van het overleg met de Tweede Kamer en het *spoedig verloop van dit overleg*.

Wat betreft de behandeling van het wetsvoorstel persoonsregistraties is mij niet gebleken, dat van de planning om nog dit jaar tot de afronding van de behandeling te komen, zal worden afgeweken.

Vervolgens sprak uw commissie haar ongenoegen uit over de wijze van beantwoording van de vragen en opmerkingen in het voorlopig verslag. U vroeg mij na te gaan welke onderdelen nog nadere beantwoording behoeven.

Naar aanleiding van dit verzoek heb ik bezien op welke punten de memorie van antwoord nog zou kunnen worden aangevuld. Wellicht zouden de hierna volgende vragen en opmerkingen nog nader antwoord behoeven.

De leden van de fractie van de V.V.D. zouden behoefte kunnen hebben aan meer inzicht in de gemaakte financiële inschattingen. Zij wensen te vernemen op grond van welke overwegingen is gekomen tot een inschatting van de besparing op de uitkeringen en de meeropbrengst in de premiesfeer. Omdat één van de doelstellingen van dit wetsvoorstel is

via een goede administratie te bewerkstelligen dat misbruik en oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan zijn de financiële effecten gebaseerd op de inschattingen die gemaakt zijn van de financiële effecten van de maatregelen ter bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Het gegeven dat de omvang van het misbruik en het oneigenlijk gebruik, gelet op de aard van het verschijnsel, slechts met ruime marges kan worden geraamd maakt het ook moeilijk om exact aan te geven wat de effecten zijn van maatregelen waarmee het misbruik en oneigenlijk gebruik kan worden bestreden. Aan deze problematiek en de wijze waarop de financiële effecten van relevante maatregelen op het terrein van de sociale zekerheid zijn geschat is in paragraaf 5.3 van de Financiële nota sociale zekerheid 1989 aandacht besteed. In deze paragraaf is aangegeven dat ten aanzien van de raming van de omvang van misbruik en oneigenlijk gebruik aan de premiezijde en de uitkeringszijde gebruik is gemaakt van de eindrapportage in 1985 van de ISMO. De maatregelen die zijn getroffen dan wel zijn voorbereid om het misbruik en oneigenlijk gebruik in de sociale zekerheid terug te dringen, zijn in belangrijke mate gebaseerd op aanbevelingen van de ISMO.

Gelet op de doelstelling dat met een totaal pakket aan maatregelen de premie- en uitkeringsfraude met 3 mld zou kunnen worden verminderd is vervolgens getracht de financiële effecten van de afzonderlijke maatregelen in te boeken. De geschatte effecten van specifieke maatregelen zijn veelal interdependent en (mede daarom) in belangrijke mate tentatief. Wel kan vrij nauwkeurig voor elk van de maatregelen worden aangegeven voor welke doelgroep(en) een bepaalde maatregel effect heeft en wat de kwalitatieve effecten zijn van bepaalde maatregelen. Dit is ook het geval met de maatregel tot invoering van het sociaal-fiscaal nummer en de uitbreiding van de administraties van de bedrijfsverenigingen tot verzekerdenadministraties.

Ter nadere informatie kan naar aanleiding van de desbetreffende vraag van de V.V.D.-fractie nog enig inzicht worden geboden in de gemaakte inschattingen. Hierbij zal zowel worden aangegeven op grond van welke overwegingen is gekomen tot een inschatting van de effecten op de uitkeringen en de meeropbrengsten in de premiesfeer, alsmede welke financiële effecten op grond van deze overwegingen worden voorzien voor de premie-ontvangsten en de uitkeringen van de bedrijfsverenigingen en de premie-ontvangsten volksverzekeringen. Ten aanzien van de geraamde opbrengst van de maatregel aan de premiezijde dient te worden gewezen op de in genoemde paragraaf van de Financiële nota sociale zekerheid opgenomen veronderstelling dat wegens het ontbreken van nadere informatie bij zowel de werknemersverzekeringen als bij de volksverzekeringen is uitgegaan van een geraamde omvang van de premiefraude van 2,5%.

De invoering van verzekerdenadministraties leidt tot een wezenlijke uitbreiding van informatie over verzekerden bij de bedrijfsverenigingen. Tevens is het belang van de verzekerde bij een goede registratie uitgebreid en worden de mogelijkheden tot controle daarop vergroot. De verzekerdenadministraties voorzien immers onder meer in:

- een actuele registratie van dienstverbanden en verzekeringsverhoudingen;
- nominatieve jaaropgave met premieplichtig loon;
- terugmelding aan verzekerden van opname in een verzekerdenadministratie.

Door het sociaal-fiscaal nummer op te nemen in de administraties van werknemersverzekeringen en volksverzekeringen verbeteren de mogelijkheden van de interne controle bij de uitvoeringsorganen. Het inzicht in het verzekerdenbestand wordt groter waardoor een betere vergelijking mogelijk wordt van verzekerden- en uitkeringsbestanden zowel in de

eigen administratie als in de administratie van andere uitvoeringsorganen van de sociale verzekeringen. Samenloopssituaties kunnen daardoor sneller worden opgespoord.

De bedrijfsverenigingen ontvangen in 1989 naar verwachting ruim 33 mld aan premie-inkomsten, hetgeen bij een geraamde veronderstelde omvang van de fraude van 2,5% neerkomt op een inkomstenderving wegens premiefraude van ongeveer 800 tot 850 mln. Van de thans aan de orde zijnde maatregel wordt een relatief groot effect verwacht op de premie-opbrengst werknemersverzekeringen. Het registreren van dienstverbanden leidt immers tot een nauwgezet inzicht in de premieplicht, gedifferentieerd naar zowel de werkgevers als naar de werknemers. Zoals al is aangegeven in de in de memorie van antwoord opgenomen reactie op een opmerking van de leden van de C.D.A.-fractie (§ 7) worden met de maatregel echter niet alle doelgroepen die premie ontduiken bereikt. Hardnekkige fraudeurs zullen zich ook (tijdelijk) aan de registratieplicht kunnen onttrekken en zullen met andere maatregelen opgespoord moeten blijven worden.

De premiefraude zal door de maatregel niet alleen bij de werknemersverzekeringen maar ook bij de volksverzekeringen kunnen worden verminderd. Wel wordt voorzien dat het effect bij de volksverzekeringen minder groot zal zijn omdat de belastingdienst die de premie int reeds sinds jaar en dag over nominatieve loonopgaven beschikt. Verwacht wordt dat door deze maatregel meer werkgevers en werknemers hun dienstverbanden laten registreren hetgeen leidt tot meer premie-ontvangsten volksverzekeringen en inhoudingen voorheffing loonbelasting. De geraamde premie-opbrengst in 1989 bij de volksverzekeringen bedraagt ruim 50 mld. Uitgaande van een fraudepercentage van 2,5% zou de premiefraude ongeveer 1250 mln bedragen.

Op grond van het voorgaande is voorshands aangenomen dat de invoering van de maatregel zal leiden tot een meeropbrengst aan premie-inkomsten ter grootte van 400 mln, ofwel bijna 20% van het veronderstelde bedrag aan totale premiefraude. Het financieel effect bij de werknemersverzekeringen zal relatief groter zijn dan bij de volksverzekeringen. Gelet op het reeds tentatieve karakter van deze meeropbrengst is afgezien van een nadere uitsplitsing van dit bedrag over premies werknemersverzekeringen (inclusief ziekenfondsverzekering) en premies volksverzekeringen.

Tot slot nog een nadere toelichting op de raming van 150 mln besparing uit hoofde van het verminderen van de uitkeringsfraude. In 1989 zal naar verwachting ongeveer 32,5 mld aan uitkeringen WW, WAO, AAW en ZW worden verstrekt door de bedrijfsverenigingen. Gekoppeld aan de veronderstelde fraudepercentages kan de fraude aan de uitkeringszijde bij genoemde verzekeringen op 1,3 mld worden geraamd. Zoals reeds in de memorie van antwoord is aangegeven wordt de opbrengst van de maatregel tot invoering van het sociaal-fiscaal nummer en de verzekerdenadministraties aan de uitkeringszijde minder hoog ingeschat dan de opbrengst aan de premiezijde. Weliswaar wordt door de maatregel een betere vergelijking mogelijk van verzekerden- en uitkeringsbestanden tussen de bedrijfsverenigingen onderling waardoor cumulatieve uitkeringen bij verzekerden en samenloop van uitkeringen met andere inkomstenbronnen beter kan worden getraceerd. Echter dient te worden bedacht dat de mogelijkheden terzake pas volledig kunnen worden benut als kan worden beschikt over een efficiënt uitwisselingsstelsel (CPSV). Bovendien zijn naast de vigerende maatregel ook reeds andere maatregelen genomen waardoor de controle mogelijkheden zijn verbeterd. Om deze redenen is aangenomen dat door de maatregel in totaal ongeveer 150 mln kan worden bespaard op de uitkeringen.

Een punt dat voorts aandacht verdient is de vraag van de leden van de fractie van het C.D.A., waarin inzage wordt gevraagd in het gevoerde overleg met de Minister van Justitie voor wat betreft de Wet persoonsregistraties en het overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken voor wat betreft het GBA. In dit verband vragen de leden van de fractie van de S.G.P. waarom geen gebruik gemaakt is van het Verwijs- en Identificatiebestand van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Voor wat betreft de relatie met de Wet persoonsregistraties is in de voorbereidingsfase van dit wetsvoorstel uitgebreid ambtelijk overleg gevoerd om te komen tot een goede afstemming tussen beide wetsvoorstellen. Voorts willen wij hierbij nog wijzen op de behandeling van dit wetsvoorstel door de Commissie voor de toetsing van wetgevingsprojecten, waarbij de relatie tussen het wetsvoorstel invoering sociaal-fiscaal nummer en de Wet persoonsregistraties is bezien. Het advies van deze Commissie is inmiddels aan u toegezonden.

In de contacten met het Ministerie van Binnenlandse Zaken is ook de vraag aan de orde geweest, of de uitvoeringsorganen van de sociale verzekeringen gebruik zouden kunnen gaan maken van het Verwijs- en Identificatiebestand van Binnenlandse Zaken. Gezien het feit dat dit bestand niet voor 1990 gereed kon zijn is besloten hiertoe niet over te gaan.

Ik maak hierbij van de gelegenheid gebruik nog nader in te gaan op de verificatie van het fiscaal nummer.

In de memorie van antwoord (§ 3.2) zijn naar aanleiding van een vraag van de leden van de C.D.A.-fractie ervaringen met het fiscaal nummer vermeld waarbij met name aandacht is besteed aan de betrouwbaarheid van het persoonsbestand. Aan het eind van de relevante tekst is vermeld dat aan de inspecties voor de resterende gevallen 4% om een handmatige identificatie zal worden verzocht. In aansluiting hierop zij vermeld dat verwacht wordt dat in het merendeel van de gevallen alsnog identificatie mogelijk blijkt. Het restant, dat veroorzaakt wordt door het vermelden van onjuiste gegevens, kan slechts worden weggewerkt door de fout bij de bron, werknemer of werkgever, weg te nemen. Bij de controles loonbelasting zal hieraan op basis van de per werkgever beschikbare overzichten van de niet-geautomatiseerde identificeerbare werknemers aandacht worden besteed.

Tot slot wil ik nog reageren op de vraag van de leden van de fractie van D66 waarom de verplichte passage over de effecten van wetgeving op vrouwen is weggemoffeld onder het kopje «dereguleringsaspecten».

Ik wil hierbij duidelijk uitspreken dat van wegmoffelen geen sprake is. Zoals uit de betrokken passage blijkt, heeft het wetsvoorstel geen invloed op de positie van vrouwen. Wel wil ik toegeven dat het wellicht eleganter geweest zou zijn in de titel van de betrokken paragraaf van de memorie van toelichting aan te geven dat hierin ook de positie van de vrouw aan de orde zou komen.

Gelet op de noodzaak van spoedige behandeling van dit wetsvoorstel, hoop ik dat u met de in deze brief gegeven aanvullende informatie op 22 november 1988 eindverslag kunt uitbrengen.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. de Graaf

's-Gravenhage, 10 november 1988

In haar vergadering van heden sprak de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid haar bereidheid uit medewerking te verlenen aan een spoedige behandeling van wetsvoorstel 20 854 (invoering van een sociaal-fiscaal nummer). De commissie zal op 22 november 1988 eindverslag uitbrengen aan de Kamer. In dit verband werd wel de vraag gesteld, welke vraag ik u hierbij voorleg, of reeds inzicht bestaat in de mogelijkheden en bereidheid van de Eerste Kamer om zowel dit wetsvoorstel, zo het zal worden aanvaard door de Tweede Kamer, als het wetsvoorstel Persoonsregistratie te behandelen voor het aanstaand Kerstreces.

Tevens werd in deze vergadering ongenoegen uitgesproken over de wijze waarop de vragen en opmerkingen in het voorlopig verslag zijn beantwoord. Van verschillende zijde werd gewezen op onvolledige beantwoording dan wel op het geheel achterwege blijven van een antwoord.

Namens de commissie moge ik u verzoeken kritisch na te gaan welke onderdelen uit het voorlopig verslag een nader antwoord behoeven en onbeantwoorde vragen alsnog van een antwoord te voorzien. De commissie ziet uw brief gaarne vóór 16 november 1988 tegemoet, gelet op de termijn waarop eindverslag zal worden uitgebracht.

De griffier van de vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Van der Windt